

B

EXERCITATIO
M E D I C A
DECIMA QVARTA:

*In almâ Argentoratensium Aca-
demiâ proposita:*

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO
juniore, Doctore ac Pro-
fessore Medico:

Respondente
CHRISTOPHORO Ruoff/Würten-
bergâ Schorndorffensi.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannes Andrea.

Anno M. DC. XXIII.

Nobilibus, Clarissimis, & Excellentissimis
VIRIS,

Dn. JOANN: SIGISMUNDO
GOMERO, Consilario Württe-
bergenſi Eccleſiaſtico pru-
dentiffimo.

Dn. JOANN: RÜMMELINO,
Utriuſq; Medicinæ Doctore
& Phyſico Urbis Schorn-
dorffæ ad amuſſim auctiſſi-
mo, feliciffimo.

*Cognatis, Patronis, Fautoribus, Promoteribus, Parentum
loco colendis, amandis, honorandis:*

NEC NON
&

Dn. JOANNI-JACOBO Höcker / Cœnobij Laureaceniſis
adminiſtratori fideliffimo, affini ſuo dilecto, & omni ho-
noris cultu proſequendo.

*In debita obſervantia ſignum, grata mentis indi-
cium, & amoris filialis teſtimonium,*

*Has ſuorum ſtudiorum primitias
ſacras voluit,*

CHRISTOPHORUS Ruoff/
Wirttembergâ Schorndorffeniſis.

PROBLEMA I.

Sitné humoris melancholici in ventricu-
lum eructati aliqua utilitas? Neoterici
quidam, cum lienem succi melancholici rece-
ptaculū esse inficientur, eructari eum in ven-
triculum negant: ac propterea etiam nullam
ejus utilitatem statuunt. Contra Galeni
sententia est, splenem melancholici excrementi ὑποδοξὸς esse:
pertemq; illius, qua elaborari & in substantiam nutriendo li-
eni accommodam verti non potuit, per vas breve, quod l. 4. us.
part. c. 15. stomachum venosum vocat, in ventriculum effun-
di. Hanc autem illi utilitatem adferre scribit l. 5. us. part. c. 4.
quod, cum acerbum sit atq; acidum, ventriculum contrahat
atq; constringat, & cibos tamdiu circumplecti ac retinere co-
gat, donec fuerint concocti. Avicenna l. 1. can. fen. i. doct. 4.
c. 1. præter hunc usum etiam alium excremento isti tribuit:
nimirum ut ventriculi appetentiam excitet. Cui suffragatur
author lib. de anat. vivor. c. de anat. intestin. Quem usum
licet Fuchsius com. l. 1. de sympt. caus. c. 7. & cum eo nonnulli
recentiores annihilare conentur: Vallesius tamen l. 1. con-
trovers. c. 20. stabilire satagit: & nos illum approbamus, si de
animali appetitu, qui cum sensu suctionis fit, inaudiatur.
Etenim suā austeritate orificium ventriculi sinistrum corru-
gat atq; constringit: sicq; suctionis quendā sensum infert. Vnde
styptica & acida que sunt, appetitum provocant: teste Autho-
re l. de anat. vivor. c. de anat. stomachi. Adhuc frigidum est.
Frigida autem appetitum movere solent. Hinc Hipp. l. 6. epid.
l. 4. frigidam aquam voracem pronunciat: intellige non for-
maliter, seu, ut alij loquuntur, passionalter & subjectivè: sed
causaliter & effectivè: quoniam homines facit voraces. Hinc
author lib. de Melancholiâ, qui inter τὰ νόθα Galeni recen-
setur,

setur, melancholicos voraces, plurimósq; appetere cibos scribit. Nec est, quòd dicas, Galenum tantum ponere usum primū. Hunc enim ponendo non excludit secundum. Tritissimum namq; est illud apud Aristotelem & Galenum, raro natura rem aliquam ad unum finem destinat, quin eadem ad alios abutatur.

I I.

An omnis melancholia supervacua ex liene in ventriculum effundatur: an verò etiam per alios meatus naturaliter evacuetur? Pars effunditur in ventriculum, uti dictum ex Galeno: qua tamen ibi non manet: sed tandem ad intestina ablegatur, ut cum facibus excernatur. Pars per venam hemorrhoidalem internam, qua modo à ramo splenico, modo à mesentericâ sinistrâ ipsius Porta oritur, ad recti intestini extremum amandatur. Pars per arterias mesentericas ad intestina defertur. Pars deniq; per arterias emulgentes mittitur ad renes. Non per omnes quidē ductus in omnibus: sed per alios in alijs. Nec aequali quantitate in omnibus: sed cumulatiùs in melancholicis: parciùs in ijs, qui vel complexionis, vel victus causâ minus melancholici excrementi generant.

I I I.

Cur melancholia cructetur in ventriculum: bilis flava in intestina? Pars melancholica superfluitatis in ventriculum duab. de causis evomitur: quemadmodum ex praeced. problem. constat. nimirum ut retentionem & coctionem ciborum juvet: & appetentiam excitet. Bilis verò quia nihil utilitatis ventriculo adfert: sed eum potius offendit: non ad ventriculum, sed per porum biliarium ad intestina fertur. Offendere autem ventriculum, Galenus lib. 5. us. part. c. 4. ex illius acrimoniâ & mordacitate ostendit. Hac enim primùm dolorem ventriculo adferret, si in illum flueret. Id quod tùm dejectionum, tùm vomitionum biliosarum exemplo confirmat. Nemo, inquit, hunc succū copiosorem deiecit, qui priùs mordacitatem in intestinis non senserit. Et vomitum biliosum necessariò tùm aly quidam affectus: tùm verò κατὰ τὴν γλῶτταν, quae
oris

oris ventriculi mordicatio est, præcedit. Deinde officium ventriculi everteret, quod est cibum concoquere, & tamdiu retinere, donec plenè sit concoctus. Quà enim ratione intestina ad excretionem irritat: eadem sanè etiam ventriculum, qui longè sentit exquisitiùs, ad expellendum stimulare. Itaq; ad orificium ejus sinistrum, quod maximè sensile est, delatus, illud morderet, angorémq; nauseam, & vomitum pareret: ad fundum autem ablegatus, celeriter deorsum subiret, secúmque assidue simul cibos excerneret. Vera esse, quæ Galenus dicit, vitiosa pori biliary conformatio ostendit: cujus Galenus meminit com. 2. in vict. acut. t. 31. l. 2. de temperam. c. 6. & in μικρολ. c. 74. Etenim porus biliaris, qui ab hepate communiter ad intestinum duodenum, aut jejuni principium abit, & obliquè inter utramque ejus tunicam aliquando simplex, aliquando bifidus inseritur, in quibusdam p. n. ramo peculiari in fundum ventriculi implantatur, & biliosam materiam eructat. Sed hi κακόςμοιχοι sunt, & ab ipso statim vitæ principio miseri. Unde etiam infelici sidere nati dicuntur: eò quòd bilem perpetuò evomere coguntur. Quà de causâ μικρόχοι ἀνω nuncupantur.

I V.

Vtrum humores secundarij potiùs simularium parium substantiæ, quàm humores dicendi, quemadmodum Fuchsius opinatur? Notum est, etiam artis tyronibus, sanguinem commune totius corporis alimentum esse. Preparari autem in venis mesenterij: generari in hepate: perfici in venis majoribus, & ex his derivari in minores singulariū partiū: ac priusquam illas nutriat, quasdam novas mutationes in singulis subire: cùmque quatuor inibi formas induat, quatuor inde humores, secundarios ab Avicennâ l. 1. can. fen. 1. doct. 4. c. 1. dictos, quòd ex primis, tanquam ex materiâ, generentur, resultare. Primum vocant recentiores ἀνώμοτοι: qui nihil aliud est, quàm sanguis in exilibus & capillaribus partium alendarum vasis contentus, earumque qualitatibus & proprietatibus quodammodo perfusus. Unde in spermaticis partibus albescit: in carnosis rubens permanet. Secundum Avicenna Rori

A 3

assimilat:

condarius, qui jam plenè perfectèq; in partis alenda substantiã est mutatus. Denominatus ab antiquo verbo Cambire, quod apud Plautum, Priscianum, & Ennium permutare significat. Cum verò Gluten concreta solùm coactãq; sit substantia, qua partibus duntaxat agglutinatur & adhærescit: nondum autè prorsus in membri nutriendi substantiam sit conversa: quomodo Cambij nomen mereatur, non videmus. Hinc Avicenna primum humorem dicit in venulis capillaribus adhuc contineri: secundũ roris instar per similes partes humectationis ergò dispergi: tertium, de quo nobis sermo, cum parum antea congelatus, hoc est, inspissatus esset, nutrimentum esse, quod in substantiam membrorum ex parte complexionis conversum sit: ex parte autem essentia completa & similitudinis, nondum conversum: hoc est, quod quidem affixum jam sit membris, & eorũ redoleat naturam & temperamentum: nondum autem plenè assimilatum, & totalitè perfectèq; in illorum substantiam transmutatum. Quam interpretationem jamdudum Fernellius l. 6. quæst. 101. c. 5. suo calculo approbavit.

VI.

Vtrum humor quartus rectè pro primogenito, à primã origine innato, & radicali habeatur? Hunc humorem, quem nos cum plerisq; Cambium appellamus, Avicenna loco 8. 4. citato similaribus membris à principio natiuitatis insitum vocat, suãq; originem ex semine trahere scribit. Cui Fuchsius loco ibid. allegato suffragatur: ac propterea illum ingenitum, insitum, à primã natiuitate susceptum, primogenitum, nativum, solidam similarium partium substantiam, & humidum radicale appellat: quòd scil. spiritus, & calor, totiusq; vite fundamentũ sit & pabulum. Id quod tamen nobis negandum videtur; quia quartus humor secundarius est alimentarius. At radicale humidum alimentarium non est: sed ipsum pabulo opus habet, quo sustentetur. Antecedens probatur: quoniam 4. humores secundarij fiunt ex primarijs. Sed hi omnes alimentarij sunt. Ergo & illi. Etenim ex sanguine in vasis majoribus contento fit primus, qui dicitur *ἀρωρυμ*. ex hoc, cum
partim

partim per oscula, partim per ceca exilium venarū foramina in partium substantiam influxit, & concoctione crassior paulo factus est, secundus, qui Roris nomen sibi vendicat: ex secundo, cum adhuc magis elaboratus, inspissatus, partibusq; agglutinatus est, earūq; tum qualitatem, tum temperamentum, nondū autē perfectam substantiam attigit, tertius, qui Glutinis voce insignitur: ex tertio, cum partibus planè est assimilatus, quartus, qui Cambiū nuncupatur. Alter enim in alterius naturam concoctione transit: omnesq; in eo conveniunt, quòd nutritoriū sint: differunt solum in eo, quòd alij sint futura & potestate nutrimenta: & vel in potestate remotiore: ut sanguis venarū majorū: vel in potestate propinquiore: ut sanguis vasorum capillariū, quæ singulis partibus concessa: vel in proximā: ut humor roscidus, qui per partium substantiā est diffusus. Alij quasi nutrimenta: ut Gluten. Alij actu nutrimenta, quæ actu reparant atq; instaurant, quod est à calore consumptū: ut Cambium.

VII.

An 4. humores secundarij specie inter se differant? Anonymus & Ros specie videntur idem: differre tantum accidentibus: quatenus hic magis coctus, crassior, & partis alenda substantie vicinior est. Eadem ratione Gluten & Cambiū specie convenire videntur: differre tantum καὶ ἤττον καὶ μᾶλλον: quoniam illud imperfectè: hoc perfectè nutrienda particula est assimilatum.

VIII.

Rectene 4. isti humores inter humores connumerentur? De anonymo quidem & rore nullū est dubium. Liquidam enim profluentemq; substantiam habent. Lix est de Glutine & Cambio: quæ corpora sunt solida. Nos illa quidem, formam si spectes, humorum nomine minimè dignamur, ob causam dictam. Ratione autem finis, efficientis, & materiei, locum forsā non ineptè in humorum albo ipsis tribuimus: præsertim cum ad nullum aliud rerum naturalium genus commodius referri queant: nisi quis ea ad substantiam partium similarium reducere velit. Ex humore enim sanguineo constant: & nil sunt aliud, quàm sanguis partibus, vel perfectè, vel imperfectè assimilatus. Adhuc generationem primam in humorum officinā, ipso scil. hepate, agnoscunt. Deniq; eundem finem habent, quem reliqui humores, corporis nutritionem.

F I N I S.

01 A 6570

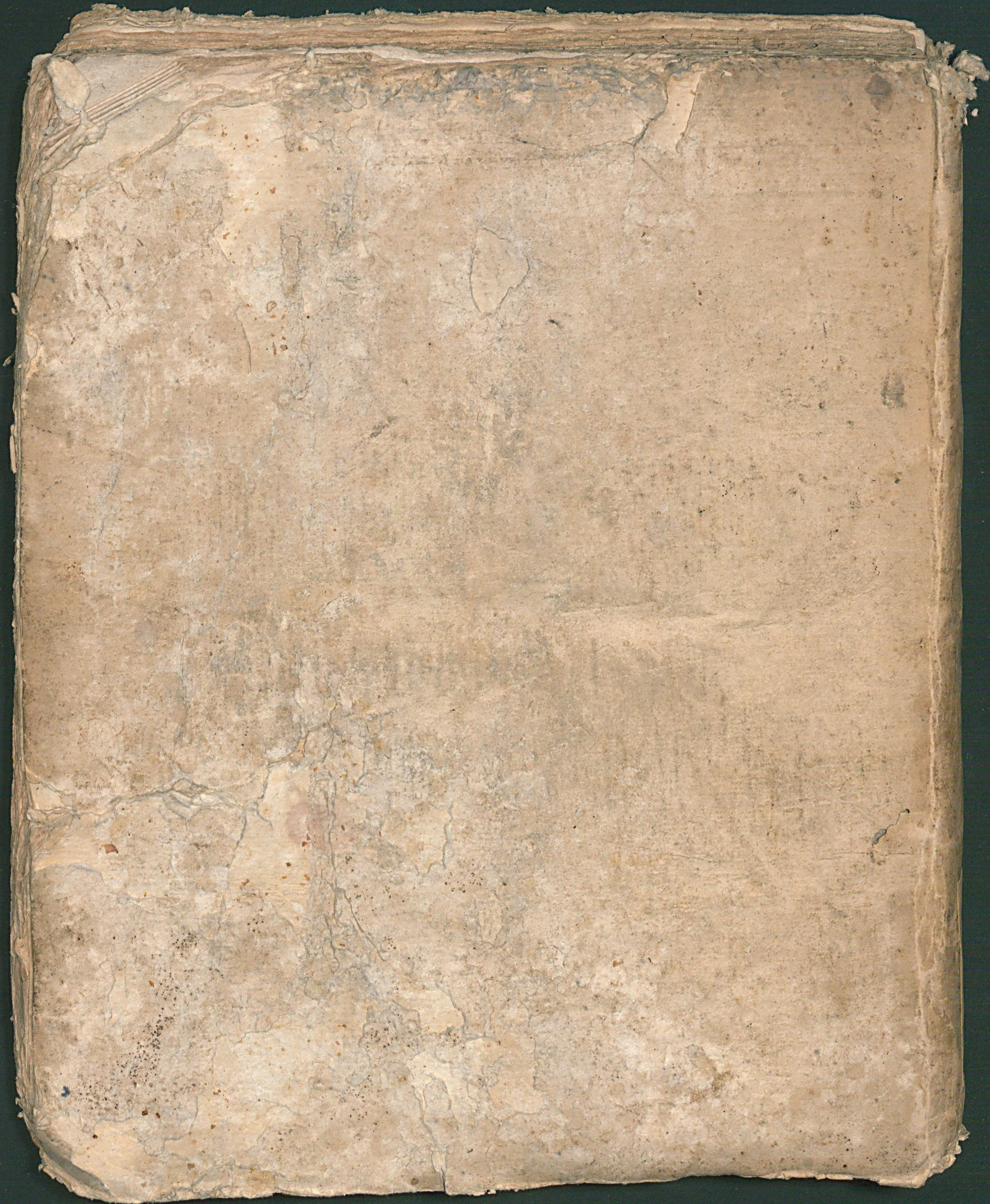
ULB Halle 3
002 937 867

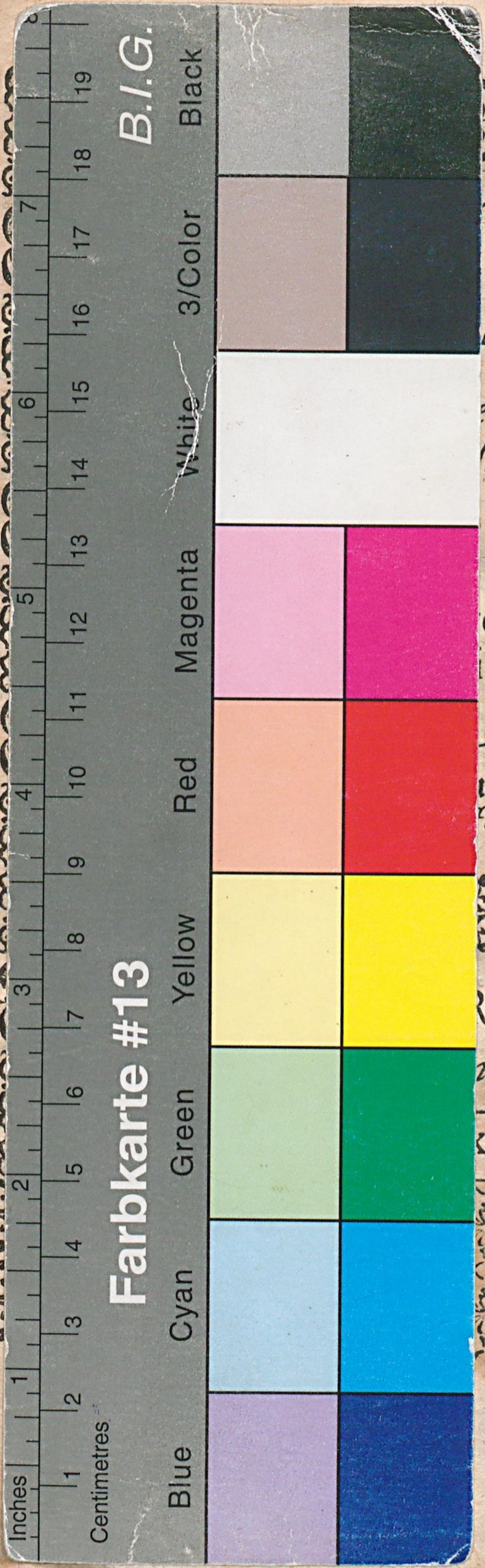

12

6017

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

RATIO
 C A
 ARTA:
ensium Aca-
lita:
 E
 EBIZIO
 e ac Pro-
 CO:
loff/ Württen-
ensi.
 RATI,
nes Andrea.
 XXIII.